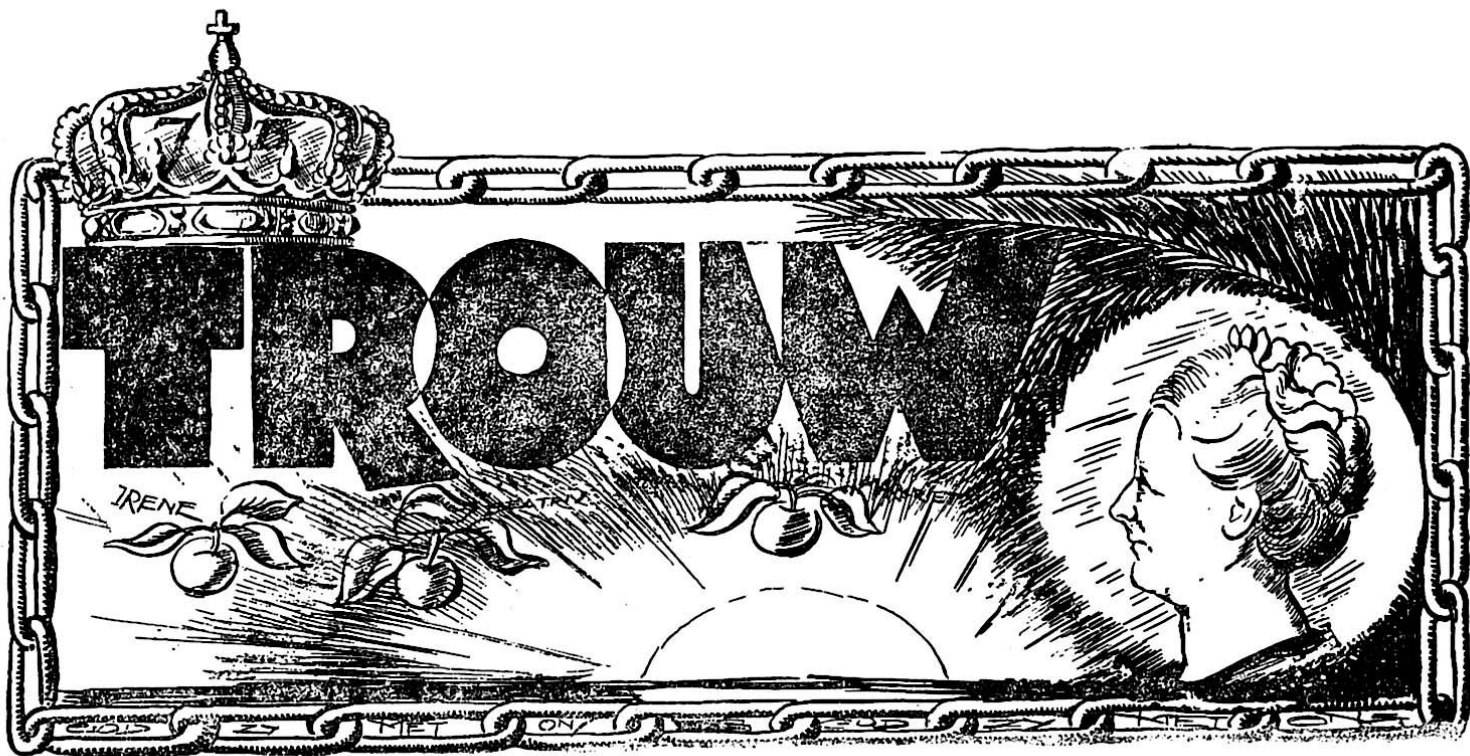

18 FEBRUARI
1943

„Helpt den herder, die voor u strijdt,
Of helpt den wolf, die u verbijt,
Weest niet meer neutralisten.
Vernielt den tyran, 't is meer dan tijd,
Met al zijn tyrannisten.”

Geuzenliedboek.

1e JAARGANG
No. 2.

VERZOEK EN WAARSCHUWING.

Geef dit blaadje na ernstige lezing aan een ander, maar zorg er voor, dat die ander niet weet van wien hij het ontvangt.
Verlies nimmer de voorzichtigheid bij de verspreiding uit het oog. De verspreider worde aan den ontvanger nimmer bekend.

Als eerste nummer van dit blad verscheen de „Oranje-bode”, die speciaal gewijd was aan de geboorte van onze jongste prinses. Daarom is dit no. 2.

ONZE NAAM.

Trouw.

Dit is een van die woorden uit onzen taalschat, welke zeer rijk aan inhoud zijn.

Trouw zijn beteekent: stipt, nauwkeurig, eerlijk, standvastig, zeer gehecht, innig verbonden zijn.

Er zijn tijden in het leven, waarin het gemakkelijk schijnt trouw te zijn, waarin dit geen of slechts geringe moeite kost, en weinig strijd met zich brengt.

Er zijn tijden, waarin de diepe zin van dit woord niet of zelden meer wordt onderkend, waarin die zin is vervlakt, waarin waarachtige trouw schaarsch is.

Er zijn ook tijden, waarin duidelijk wordt gevoeld wat trouw is, wat zij vraagt, en dat zij er alleen in waarheid kan zijn, wanneer er bereidheid is de moeite en den strijd, waarvoor zij ons plaatst, te aanvaarden, de offers, welke er mede gepaard gaan, met een gewillig hart te brengen.

Er zijn ook tijden, waarin het trouw zijn zoo ontzaglijk veel eischt en ten gevolge heeft dat velen het woord haast niet meer durven gebruiken, omdat zij beseffen, dat het handelen ver, zeer ver, blijft beneden den norm, welke in het woord is uitgedrukt.

Zulk een tijd beleven wij thans.

* *

Ons land is bezet. Dit is het uitvloeisel van rechtsschennis, van rechtsverkrachting.

Ons land is bezet door een macht, welke zich welbewust keert tegen verdrag en recht.

Zij treedt het volkenrecht met voeten.

Zij vernietigt slag op slag het Nederlandsche recht.

Zij gebruikt list en geweld.

Zij dreigt en dwingt en terroriseert.

Zij rooft en moordt.

Zij zeide hier niet gekomen te zijn om het Nederlandsche, het Vaderlandsche leven te vernietigen, om ons volkskarakter te vernielen, maar zij heeft, de feiten wijzen dit uit, toen zij dit zeide of liet zeggen, onwaarheid gesproken.

Zij wil een niet-Nederlandschen geest aan ons volk opdringen.

Zij wil het nationaal-socialisme, het moderne heidendom, aan ons met dwang en geweld opleggen.

Zij wil het tegenwoordige Duitsche systeem, alhoewel dit geen exportartikel was, hier tot heerschappij brengen.

Zij wil de Nederlandsche gedachte, de Nederlandsche traditie, de Nederlandsche vrijheid vernietigen.

Zij wil de christelijke grondslagen van ons volksleven sloopen, en die van het moderne heidendom er voor in de plaats leggen.

Zij vordert, op straffe van terreur, ontrouw van den Nederlander aan het Nederlandsche staatswezen, aan de Nederlandsche historie, aan het Nederlandsche recht, aan de Nederlandsche Regeering.

Met behulp van intimidatie en tyrannie, van matelooze willekeur en grenzenloos onrecht, wil zij die ontrouw afdwingen.

Daarom wordt thans diep gevoeld wat trouw is, en wat zij vordert. Daarom zijn er die bijna het woord trouw niet meer durven gebruiken, omdat zij klaar beseffen, dat het ons stelt voor een groote taak, voor een taak, welke bovenmenselijk is.

* *

Trouw en waarheid zijn nauw met elkaar verbonden.

Trouw ziet op het handelen, waarheid op het spreken.

Wie waar is in zijn spreken, is tevens trouw in zijn daad.

Wanneer men aan kan op iemands woord, kan men zich ook verlaten op zijn daad.

In vollen zin is er alleen waarheid en trouw bij God,

Hij is de volstrekt Waarachtige en Getrouwe.

Zijn woord is volmaakt waar. Zijn daad is volkomen trouw.

Daarom moet de mensch voorzichtig en schuchter zijn met zich te beroepen op zijn waarheid en trouw. En is het te verstaan, dat er zijn, die bijna de woorden waarheid en trouw in betrekking tot zichzelf niet over hun lippen kunnen brengen.

Toch ontslaat dit ons niet van den eisch: de waarheid te aanvaarden, en aan de waarheid getrouw te zijn; onze taak te zien als de ons gegeven opdracht, en deze trouw te vervullen.

De gelijkenis van de talenten (lees Mattheüs 25) leert ons, dat God van ieder mensch rekenschap vraagt. Hij moet met het hem toebetroouwde talent woekeren; hij heeft in het juiste gebruik van dat talent zijn taak te zien; hij behoort in het vervullen van die taak trouw te zijn.

Men vervage de beteekenis van de trouw niet, men versta den vollen ernst van de zaak, men betrachte voorzichtigheid en schuchterheid bij het gebruik van het woord, maar men schrome niet tot zichzelf, en op den grondslag daarvan tot anderen, te zeggen: het is onze roeping trouw te zijn.

* *

God schonk ons vele gaven.

Hij heeft ons Zijn wil geopenbaard.

Hij heeft ons Zijn geboden bekend gemaakt.

Hij stelt ons in staat Zijn waarheid te kennen.

Hij gaf ons een rijk verleden, een historie vol roerende en ontroerende momenten, vervuld van strijd en zegen, zegen in nederlagen, zegen in overwinningen en uitreddingen; een historie, waarin telkens klaar is gebleken, wat trouw is en wat zij vermag.

Hij schonk aan ons volk ons vaderland, ons staatsbestel, onze geestelijke vrijheid, onze volksrechten, onze traditie; onze constitutioneele monarchie, ons Oranje-geslacht, onze geëerbiedigde Koningin.

Hij schonk ons dat alles, opdat wij het naar Zijn waarheid trouw zouden zijn.

Hij vraagt die trouw ook nu, vooral nu, meer dan ooit nu, terwijl ons land bezet is, terwijl ons volk zucht onder de tyrannie en het geweld van de bezettende macht.

* *

Tot die trouw willen wij opwekken en aansporen.

Voor die trouw willen wij getuigen en oproepen.

Werk met ons mede, steun ons, sterk ons, help ons.

Herneem U zelf, en sta er naar mede aan anderen te geven, wat zij van noode hebben om trouw te zijn.

Trouw aan het geloof.

Trouw aan de waarheid.

Trouw aan het Vaderland.

Trouw aan den echt Nederlandschen geest, aan de Nederlandsche Regering, aan onze Koningin.

Trouw aan de grondgedachten van den Nederlandschen Staat.

Trouw aan het Nederlandsche recht en de Nederlandsche instellingen.

Trouw in het weerstaan van het nationaal-socialisme.

Trouw in den strijd tegen de tyrannie van de bezettende macht.

Trouw in den strijd tegen de aanslagen op het Christelijk onderwijs.

Trouw in den strijd tegen winterhulp en volksdienst.

Trouw in den strijd tegen den arbeidssdienst en de deportage naar Duitschland.

Trouw in den strijd tegen het N.A.F.

Trouw op alle verantwoordelijke posten in het weigeren van medewerking aan de Deutsche maatregelen tot knechting en die tot inschakeling van ons volk in de Deutsche oorlogvoering.

Trouw in alles wat belemmert, vertraagt en beperkt de uitvoering van Deutsche plannen en maatregelen.

Trouw in het doen van onzen plicht.

* *

„Zij zullen het niet hebben, de goden van den tijd”.

Laten wij trouw zijn aan ons Vaderlijk erfdeel, aan het pand ons toebetrouwd.

De Waarachtige en Getrouwe zij onze Toeverlaat, onze Helper.

Hij sterke en bekwame ons voor onze taak.

Hij make ons trouw.

Zijn trouw worde mede in onze trouw openbaar.

DE GROND VAN ONS VERZET.

Kunnen wij tevreden zijn over de houding van ons volk in dezen tijd? Is de verzetsgeest goed? Het verzet neemt toe, zoo zegt men. Het is mogelijk, het is zelfs waarschijnlijk dat dit zoo is. De Duitschers laten dan ook niets onbepoofd om dat verzet aan te wakkeren. De deportaties naar Duitschland, met de daarmee gepaard gaande slavenjacht, de arbeidssdienstplicht, de gijzeling, nu pas weer van groote getallen jongelieden, de evacuatie en de afbraak, en zoo veel meer, kunnen niet anders dan woede en haat en een daaruit voortvloeiend gevoel van verzet bij ons volk opwekken. De zegeningen van het Nederlandsch Arbeidsfront, de weldaden van Winterhulp, de zorg van den Ned. Volksdienst, deze barmhartigheden der goddeloozen, werken daarbij nog als olie op het vuur.

Ja, er is verzet, er is althans een geest van verzet en die neemt toe.

Maar is die verzetsgeest goed? Is die verzetsgeest goed genoeg? Wij moeten op dit gebied onze eischen hoog stellen. Aan den eenen kant klagen wij over te weinig verzet, over flauwhartigheid, over gebrek aan moed om den weg te bewandelen, dien men wel weet; aan den anderen kant moeten wij ons afvragen of de geest van verzet, gelijk wij die zoo in het dagelijksch leven zien, de verzetsgeest is, zooals wij die hebben moeten.

Uit een tactisch oogpunt kan men blij zijn met elk verzet. Omdat elk verzet zich tegen de Duitschers keert en de positie der Duitschers, het moreel der Duitschers, helpt verzwakken. Als zoodanig hebben wij voor alle verzet waardeering. Maar wat wij hebben moeten, is een verzet, dat niet slechts tactische, doch dat ook principieele beteekenis heeft. Wij moeten een verzet hebben, een verzetsgeest, waaruit ons volk als een herboren natie te voorschijn treedt. Dat kan alleen gebeuren uit een principieel verzet.

Het verzet tegen den tienden penning was van groote beteekenis. Die raakte namelijk de beurs van de menschen, hun privileges. Philips en Alva hebben daardoor het verzet aangewakkerd en de positie der Spanjaarden tactisch verslechterd. Maar uit het verzet tegen den tienden penning is geen Nederlandsch volk geboren. Dat is geboren uit een principieel verzet. Uit het willen handhaven van de vrijheid van geloof en geweten, teneinde God te kunnen dienen naar Zijn Woord.

* *

Iets dergelijks is er nu. De maatregelen van de Duitschers werken over het algemeen als de tiende penning. Daarom bewijst de verzetsgeest, die wij nu waarnemen, niet veel ten gunste van ons volk.

Het is toch geen verdienste als men woedend wordt, omdat men naar Duitschland moet met de vele onaangenaamheden daaraan verbonden. Geen verdienste zelfs als men daarom onderduikt.

Het is toch geen verdienste als iemand zich verzetten wil tegen die hem kaal stelen.

Het is toch vanzelfsprekend dat ons de harten ineenkrimpen als wij zien, op hoe barbaarsche wijze ons volk wordt mishandeld en onze cultuurgoederen worden vernietigd.

De verzetsgeest, die van dit alles het resultaat is, is geen principieel verzet, is geen waarborg voor den groei van een sterk volk. Dat kunnen wij goed zien als wij ons te binnen brengen, hoe deze verzetsgeest langzamerhand is ontstaan.

In het begin van den oorlog, vlak na de capitulatie, had iedereen het zoo wat over de „correctheid” van de Duitschers. Toen zonnen er velen in den lande op middelen en wegen om met die „correcte” Duitschers samen te werken. Met volkomen voorbijzien van het feit dat het oorlog was, dat het een totale oorlog was, dat de geestelijke grondslagen van onze natie in het geding waren, was men bereid met de Duitschers aan te pappen. Omdat men meende een formeel staatsbestaan aldus te kunnen redden — zooiets in den geest van: Met Mussert voor vrij Nederland — stond men klaar om ons historisch volksbestaan op te offeren.

De Nederlandsche Unie b.v. heeft dat een jaar lang volgehouden. Zij heeft de Duitschers gesteund in al de aanslagen, die in dat jaar op den geestelijken weerstand van ons volk zijn gedaan. Zij heeft den Arbeidsdienst en de Winterhulp aanbevolen. Zij heeft een z.g. Nederlandsch-Socialisme, als bijdrage tot de nieuwe-orde-mythe, aan de Duitschers aangeboden.

Dat de Ned. Unie zich ten slotte niet met huid en haar aan de Duitschers heeft overgegeven was niet het gevolg van het inzicht dat zij kreeg in den geestelijken aard van dezen oorlog, maar van de ervaring van de „incorrectheid” der Duitschers. Zij liepen met de laars over ons heen en daarom verdraaide het Nederlandsche volk het, om met de Duitschers goede vrienden te worden. De conclusie van de leiding der Ned. Unie was: Er is met de Duitschers niet samen te werken. Zij had op het standpunt moeten staan: Er

NEDERLAND SLOOPT ZICH ZELF.

Een tocht door het half afgebroken Den Haag, door het gesloopte en geruïneerde deel van het Westland, of door andere deelen van het getroffen kustgebied, zou noodig zijn om een groot deel van ons volk wakker te schudden uit den zoeten droom waarin het blijft verkeeren. En nog steeds werkt de sloopershamer door. Wat velen van ons gezien hebben in de geteisterde gebieden van ons land, vlak na de oorlogsdagen, was erg, maar dit is veel erger. De indruk, die het brandende Rotterdam, dat we als soldaat gezien hebben, op ons heeft gemaakt zal voor altijd in ons brein blijven haken, maar we hebben het begrepen als de waanzin van de oorlogshandelingen. Wat nu echter geschiedt is alleen denkbaar in de gedachten van een genialen gek. Doelbewust en weloverwogen worden deelen van een stad en van prachtige cultuurwerken gesloopt en voor tientallen van jaren verwoest.

Dat doet de vijand, wiens satanisch woeden alle grenzen van achttienheid mist.

Wat zegt u?

Als de vijand het deed, zouden we ons minder ergeren dan nu het geval is, want ge ziet een reeks van „Nederlanders“ bezig dit werk te voltooien. Arbeiders staan in de rij om zich te melden voor dit slooperswerk en er guldens aan te verdienen. Leiders van groote aannemers- en bouwbedrijven loopen om het hardst om er de duizenden van te kunnen opstrijken.

Het wordt hoog tijd dat deze geest eens voor altijd aan de schandpaal geslagen wordt.

O, die Nederlanders!

Nu nog is niet gedood de geest uit onze scheepvaart-geschiedenis, die bereid was naar de hel te varen als er maar geld aan te verdienen was en we gaan voort, dag in dag uit in letterlijken zin naar de hel te varen en geld te verdienen.

Elke slag van de sloopershamer is een slag op het hart van ons volk. Verdedigingswerken bouwen tegen zichzelf; eigen huis afbreken en tegelijk zich op de borst slaan en zich een goed vaderlander noemen.

Het praatje: „We kunnen niet anders, het moet“, gaat nooit op, maar hier in het geheel niet. Voor het gericht der historie zal dit alles slechts verachtelijk zijn.

We vergeten het verraad van ons volk niet, nu niet en nooit.

We doen ook goed dit niet te vergeten: Tusschen 's Gravenzande en Monster heeft een van deze landverraderlijke aannemers een groot bord geplaatst, zeker wel 3 x 4 M., waarop hij zijn naam als reclame heeft laten schilderen. Deze man wil dus niet vergeten worden. We zullen hem gedanken te zijner tijd.

MILLIOENEN VERDIENEN.

Het probleem van de deportatie van arbeidskrachten in vijandelijke dienst wordt nijpend. Het weigeren-te-gaan is en blijft de eenige houding, die verdedigbaar is. Ons volk slaat de handen in de lucht van ontzetting over wat het ziet gebeuren.

Recht.

We moeten daarbij evenwel, billijkheidshalve, niet vergeten dat de weerstandskracht bij den werknemer nooit groot heeft kunnen zijn, omdat de financieele mogelijkheden bij deze groep van menschen zoo beperkt zijn. Daarom moet ons protest tegen de werkgevers, die heel hun kracht en vermogen in dienst stellen van het optrekken van verdedigingswerken of van het sloopen van onze kapitale huizen en andere gebouwen, veel krachtiger zijn. Futloze ellendelingen zijn dit, die de miljoenen willen verdienen aan den ondergang van ons volk. Die zich straks, hoe of het ook moge afloopen, veilig gesteld hebben. Maar hun geld is verradersloon, Judasloon (verraad met een kus).

Geven we ons wel rekenschap wat er met deze miljoenen zal moeten gebeuren? In geen geval zullen deze menschen zich, na de worsteling, in het trijp van crapeaux mogen laten zakken of veilig mogen kunnen rusten onder satijnen dekens, om zoo van de vermoeienis van het slooperswerk bij te komen. Hard en onverbidde-lijk moet worden ingegrepen en, indien ze niet strafrechtelijk worden vervolgd, moet in elk geval hun in ongerechtigheid verworven vermogen worden verbeurd verklaard. Dat is het allerminste. Voor alles geldt: Onze positie van later wordt beheerscht door onze houding van nu. **Ook voor deze, nu op de Duitschers scheldende, maar miljoenen aan hen verdienende, onvaderlands-lievende schobbers.**

U moet weten

.....dat in de maand Januari weer 30.000 arbeiders in Duitschland moesten gaan werken;

.....dat in October 1941 5 miljoen K.G. appels en peren over onze oostgrenzen verdwenen en in October 1942 25 miljoen K.G., oftewel 2½ K.G. per hoofd der bevolking;

.....dat Den Haag is omgedoopt in Kaapstad en de wijk Duin-oord in Puinoord;

.....dat in Schoonebeek (Dr.) een bord aan de Duitse grens is geplaatst met het opschrift: „Halt Russen, hier Holland!“

OM DE SCHOOL.

In het schoolconflict, dat door de benoemings- en ontslagverordeningen is in het leven geroepen, zijn de besturen, de ouders en de onderwijzers en leeraren allen evenzeer betrokken.

1. De besturen.

Tot de besturen in de eerste plaats richten die verordeningen zich rechtstreeks. Aan hen worden eischen gesteld, hun wil men verplichtingen opleggen, hun wordt de benoeming van leerkrachten niet meer toegestaan. Zij moeten onder de curatele van het Departement komen te staan.

Nu versta men goed, waarom het hier gaat. Het gaat niet om de eer en macht van bepaalde personen. De bestuurshoogheid over de vrije school is niet een particulier bezit, of voorrecht van de leden van het bestuur, maar een roeping, een toevertrouwd pand. De macht en bevoegdheid, die de besturen bezitten, hebben zij alleen gekregen teneinde de christelijke scholen in stand te houden; in de eerste plaats, teneinde haar eigen karakter ongerept te bewaren, want de christelijke scholen zijn niet gesticht, omdat er anders geen scholen in Nederland zouden zijn, maar omdat als plicht van Godswege werd erkend de kinderen onzes volks te doen opvoeden bij het licht van Gods Woord. Voor het verkrijgen van scholen, waar het eene noodige niet werd terzijde gelaten, is door een vorig geslacht fel gestreden en vurig gebeden. Het tegenwoordig geslacht mag niet door slapheid of onverstand, door vrees en ontrouw, de vrucht van zooveel strijd en gebed in gevaar doen komen, te loor doen gaan. Verloren, smadelijk verloren zou de school met den bijbel zijn, wanneer daar het nationaal-socialisme doordrong en vasten voet kreeg. Het was daarom van schoolraad en C.V.O. juist gezien, dat zij tegen den ondernomen aanval front maakten. En het is geen aanmatiging of heerschzucht, maar eenvoudig christelijke plichtsbetrachting, wanneer de besturen de vrijheid van de school verdedigen en met name het recht van vrije benoeming tot geen prijs uit handen geven.

Dat recht van benoemen is hierom zoo belangrijk, omdat het karakter van de school in de praktijk in overwegende mate afhangt van de onderwijzers, die er van dag tot dag werken. Het recht van benoemen van de besturen is een der voornaamste waarborgen, dat onze scholen aan haar grondslag niet ontrouw worden. De besturen hebben geen gewichtiger taak dan de benoeming der onderwijzers.

Het recht van benoeming is in het verleden tegenover onze eigen regering met jaloersche ijver verdedigd. De grondwet zelf bepaalt, dat bij de regeling der eischen van deugdelijkheid, aan het gesubsidieerd bijzonder onderwijs te stellen, „de vrijheid van het bijzonder onderwijs betreffende..... de aanstelling der onderwijzers (wordt) geëerbiedigd.“ Toen in de lageronderwijswet van 1920 aanvankelijk onder de subsidievoorwaarden was opgenomen, dat over de benoeming van onderwijzers vooraf overleg met het schooltoezicht moest worden gepleegd (let wel: overleg, waarbij de beslissing ten volle aan de besturen bleef), is daartegen zooveel bezwaar gerezen, dat na enkele jaren de eisch weder uit de wet werd geschrapt.

Wat men nu de scholen tracht op te leggen, is heel wat erger. Nu wil de machthebber van het oogenblik, dat aan hem het laatste woord zal zijn inzake de benoeming van leerkrachten bij het bijzonder onderwijs. Vóór de benoeming moet een voordracht van drie personen worden ingezonden; wordt deze voordracht afgekeurd, dan een tweede voordracht; worden ook de daarop voorkomenden afgekeurd, dan gaat de bevoegdheid tot benoeming over op den Secretaris-Generaal of de door dezen aangewezen instantie.

Deze opperzeggenschap over de benoemingen is door de besturen nu een jaar geleden met verblijvende eenparigheid afgewezen.

Natuurlijk! Het benoemingsrecht uit handen geven betekent: de school uit handen geven. Nu kan prof. van Dam wel komen verklaren, dat hij met den grondslag der school steeds rekening zal houden, maar op zulk een toezegging mogen de besturen eenvoudig niet vertrouwen. zij mogen daarop niet vertrouwen, omdat prof. van Dam ook een mensch is, onder de macht van anderen gesteld; wanneer tot hem gezegd wordt: doe dat, dan doet hij dat. Maar ook afgezien daarvan: de besturen zijn niet aangesteld om in vertrouwen benoemingen aan anderen, wie ook, over te laten. Zij moeten daarvoor zelf alleen de verantwoordelijkheid dragen.

Overigens kan het doel van de greep van de macht over de school voor niemand een geheim zijn. Men krijgt daarvan reeds een indruk, wanneer men in de beschikking van den Rijkscommissaris van 9 Januari 1942, no. 5 leest:

Leerkrachten..... kunnen, wanneer zij op de hun toevertrouwde leerlingen een invloed uitoefenen, welke in strijd is met het belang van een voorspoedige ontwikkeling van het Nederlandsche schoolwezen, worden ontslagen.

In de eenigszins geheimzinnige „richtlijnen”, te volgen bij de toepassing van de ontslagverordening, kan men lezen, dat de Secretaris-Generaal als algemeene richtlijnen onder meer ten aanzien van de leerkrachten heeft vastgesteld:

dat zij tenminste begrip zullen toonen voor het nationaal-socialisme en waardeering voor den arbeid der dragers daarvan in Nederland;

dat zij tenminste begrip zullen toonen..... voor de positie en de leidende taak van het Groot-Duitsche Rijk in het nieuwe Europa en van de plaats van het Nederlandsche volk daarin overeenkomstig zijn Germaansch karakter.....

Voor wie uit deze programmatische uitingen nog niet begrijpt, in welke richting ons onderwijs wordt gestuurd, moge de praktijk helderheid geven.

Een leerkracht wordt ontslagen op grond, dat hij bij een verhoor op een hem gestelde vraag heeft geantwoord, dat hij beslist afwijzend stond tegenover het Nationaal-Socialisme, omdat het den staat stelt boven het gebod Gods en dat hij hoopte op een overwinning van Engeland, niet zoozeer, omdat hij Engelslands vriend was, maar omdat dan het Nationaal-Socialisme niet in ons land zou worden doorgevoerd.

Voor schorsing kwam een leerkracht in aanmerking „weil er fortgesetzt Judenpropaganda treibt”, zulks op grond van het feit, dat hij in een afdeelsvergadering van onderwijzers een lezing zou houden over de geschiedenis van het Joodsche volk.

Een andere leerkracht kon niet ongestraft blijven, omdat hij voor een Jood zijn koffer naar het station had gedragen.

Een ander was onbruikbaar, daar hij „politisch negativ beurteilt” werd. Enz.

Er is geen twijfel aan, of ook het onderwijs moet worden dienstbaar gemaakt aan de nazificeering van het Nederlandsche volk. Op dezelfde wijze als het bestuursapparaat, waar de weerstrevende elementen zooveel mogelijk vervangen worden door veerders en meeloopers met de nieuwe orde. Dat het met het onderwijs niet sneller gaat, ligt ten deele aan het feit, dat zoo weinig nationaal-socialistische leerkrachten aanwezig zijn; ten deele ook aan den sterken weerstand van het confessioneele onderwijs.

Die weerstand mag dan ook niet verslappen. Tegen de aanmatiging van de machthebbers van het oogenblik past alleen: afwijzing. Duidelijke, onmiskenbare afwijzing; noch voor compromis, noch voor misverstand mag plaats blijven.

Die afwijzing heeft een jaar geleden plaats gehad. Er is sedert niets geschied, dat ons tot verandering van houding zou kunnen nopen. En zeker is er geen aanleiding voor een schoolbestuur om thans van zijn afwijzing terug te komen, en alsnog over te gaan in geval van een vacature een voordracht in te zenden. Naar het schijnt, hebben ook buiten de kleine groep scholen van de Gereformeerde gemeenten (die als was zijn in de handen van de bezettende macht) nog een klein getal scholen het hoofd gebogen en voordrachten ingezonden. Een bestuur, dat daartoe overgaat, verklaart dan gewoonlijk in eigen kring, dat het verzet zal bieden, wanneer men aan de school een onderwijzer wil opdringen, dien het bestuur ongeschikt acht. In afwachting van die toekomstige flinkheid zendt men dan thans een voordracht in ter goedkeuring. Daarmede is het recht van den bezetter metterdaad erkend. Hoe zal men straks willen verklaren gewetensbezwaar te hebben tegen de beslissing van het departement, wanneer men zelf den eersten stap heeft gedaan om die beslissing in te roepen? En meent een school sterker te staan, wanneer zij in een conflict komt, dat alleen haar

betreft, dan wanneer zij schouder aan schouder staat met de honderden en honderden scholen, die het advies van Schoolraad en C.V.O. volgen? In ieder geval is zich thans terug trekken ontrouw aan het gegeven woord, ontrouw jegens de medestanders, een breken van het gezamenlijk front.

2. De ouders.

De ouders zijn bij het conflict ten nauwste betrokken. De besturen staan onmiddellijk en rechtstreeks voor de belangrijke beslissing, maar tenslotte gaat het niet om persoonlijke belangen van bestuurders of van onderwijzers, maar om de opvoeding van de kinderen, waartoe de ouders in de eerste plaats geroepen zijn. Het ligt op den weg der ouders om de besturen te sterken in den strijd. Wanneer moeilijkheden dreigen, moeten de ouders toonen achter de besturen en achter de onderwijzers te staan.

Dat heeft consequenties. De omstandigheden kunnen zeer wel er toe leiden, dat de ouders geroepen worden een actief aandeel in den strijd te nemen. Om één voorbeeld te noemen: Wanneer een school in verkeerde handen komt, wanneer zij een nationaal-socialistische instelling gaat worden, dan is het woord aan de ouders. Dan kunnen zij niet anders doen, dan hun kinderen van de school nemen. Zij kozen de school, omdat haar richting een waarborg geeft, dat de kinderen er een opvoeding ontvangen naar den eisch van Gods Woord. Maar wanneer de band, die de school aan haar grondslag bindt, doorgesneden wordt, — b.v. doordat een „Verwalter” op den stoel van het schoolbestuur wordt geplaatst, — dan heeft de school het vertrouwen der ouders verbeurd, dan loopt zij leeg en gaat zij te gronde. Zoo is het te Arnhem gegaan en zoo moet het overal gaan, waar de hand van den overweldiger op een school wordt gelegd. Het moet hem volkomen duidelijk worden, dat hij een christelijke school wel kan vernietigen, maar niet haar aan zijn doeleinden dienstbaar maken.

3. De onderwijzers.

De onderwijzers, en evenzoo de leeraren bij het gymasiaal en middelbaar onderwijs, staan weder eens in de vuurlinie. De besturen zoekt men te paaien, tracht men door allerlei overreding ertoe te verleiden een voordracht in te zenden. De onderwijzers moeten door bedreiging afgeschrikt worden. Hun worden strafbeoordelingen voorgehouden. De politierechter zal hen tot geldboete of zelfs tot gevangenisstraf kunnen veroordeelen.

Maar de onderwijzers der christelijke school zijn een corps met nooge standaard van plichtsbetrachting, van beproefde trouw. De strijd voor de christelijke school vangt aan met onderwijzers van onwrikbare overtuiging, die om die overtuiging aan de openbare school in moeilijkheden geraakten en ontslagen werden. En gedurende vele tientallen jaren tot 1920, hebben de onderwijzers der christelijke school zich een aanzienlijk lagere salariering getroost, dan de onderwijzers der openbare school met gelijke bevoegdheid voor denzelfden arbeid ontvingen; de offers, die aldus gebracht werden, hebben vele millioenen guldens beloopten.

Ook na het uitbreken van het tegenwoordig conflict bleek reeds spoedig, dat de onderwijzers in overgrote meerderheid achter de besturen staan. Zij gingen door met solliciteeren, en aanvaardden benoemingen, zonder dat bij die benoemingen der bepalingen der benoemingsverordening nageleefd werd. Het kwam voor, dat een sollicitant een wankelend bestuur beschaamd maakte, door te verklaren, dat hij een benoeming niet kon aanvaarden, wanneer vooraf een voordracht aan de goedkeuring der inspectie was onderworpen. Op goeden grond mag worden aangenomen, dat de onderwijzers der christelijke school zich door bedreigingen van prof. van Dam niet van de wijs zullen laten brengen. Dit niet zoozeer, omdat zij erop rekenen, dat die bedreigingen niet vervuld zouden worden, integendeel, moet wel worden gerekend met de mogelijkheid, dat getracht zal worden door geldboeten of zelfs gevangenisstraf den weerstand der strijders voor de vrije christelijke school te breken. Maar voor bedreigingen wijken is een te gemakkelijke overwinning aan de tegenpartij schenken. Het zou geen mannenwerk zijn. Het zou ook een verloochening zijn van de tradities van ons onderwijzerscorps, wanneer men de zaak der christelijke school alleen trouw wilde blijven, zolang geen gevaar dreigt. De sollicitaties gaan dan ook voort, voor hoofd en onderwijzer. Wel komt het voor, dat een onderwijzer aan zijn sollicitaties toevoegt een benoeming alleen te zullen aanvaarden, wanneer zij in overeenstemming met de benoemingsverordening heeft plaats gehad, maar deze onderwijzers zullen zich later voor deze ontrouw schamen. Misschien schamen zij zich nu reeds. Het corps onderwijzers als geheel staat pal en voegt aan zijn roemrijke geschiedenis een schoone bladzijde toe.

Na de pacificatie op onderwijsgebied is er geklaagd, dat van den arbeid voor de school het mooie af was. De offers, die de kracht hadden gestaald, waren niet meer noodig. De onderwijzers werden bourgeois satisfaits: de besturen, van nijpende financieele zorgen omgeven, verslaptten in ijver, van belangstelling der ouders bleek hoe langer hoe minder. Half ernstig werd wel de verzuchting geslaakt: kregen wij de verdrukking maar terug, die ons tot zoo rijken zegen was. En zie, door Gods bestel is nu de verdrukking weer over ons gekomen en opnieuw is zij ten zegen. De belangstelling en ijver laaien weer op; de onderwijzers toonen zich hun voorgeslacht waardig; bereidheid tot offers wordt openbaar; de behoefte aan gebed groeit; de smektoon wordt vuriger. Laten wij dan niet klagen over het leed, dat ons overkomt en dat vergeleken met de ellende der slagvelden en der zee- en luchtgevechten tenslotte toch niet ondragelijk is. Laten wij blijmoedig den kamp opnemen, die ons in strijd met verdrag en recht opgedrongen wordt. Laten wij, ieder op de plaats, waar wij gesteld zijn, de geestelijke goederen van ons volk verdedigen, waarvan de christelijke school en haar vrijheid een zoo kostelijk deel uitmaken. En laat ons, als de golven hoog stijgen, blijven vertrouwen op Gods hulp en Hem danken voor den zegen, die ook in en door de tribulaties van den nieuwen schoolstrijd ons wordt geschonken.

VOOR SCHOOLBESTUREN.

Bij besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van O. W. en K. van 21 Januari 1943, no. 374, is bepaald, dat volontairs met akte onder zekere voorwaarden onbezoldigd tot de school kunnen worden toegelaten. De besturen zullen goed doen dit besluit met zorg te bestudeeren.

* *

Ter beschaming van een enkel schoolbestuur, dat een voordracht inzond voor een tijdelijk onderwijzer, ter vervanging van een zieken of afwezigen onderwijzer, het volgende: De benoemingsverordening eischt alleen inzending van een voordracht voor de vervulling van een vacature, dus niet voor een vervanging als bovenbedoeld. Een bestuur als bovenbedoeld moet dus dubbel beschaamd staan; het overdreef zijn gehoorzaamheid, waar ongehoorzaamheid plicht is.

HET GEFLUIT VAN DEN VOGELAAR.

Met zijn rondzendbrief van 9 Januari maakt de Secretaris-Generaal van O. W. en K. het den schoolbesturen verleidelijk gemakkelijk.

Wilt gij een kweekeling met akte tijdelijk tot onderwijzer benoemen, hetzij met vergunning voor 's Rijks rekening, hetzij voor eigen rekening, dan behoeft gij geen oproep te plaatsen, en dan kunt gij met inzending van een voordracht van één persoon volstaan.

Natuurlijk vliegt daar geen schoolbestuur in. Het was geen ijdele klank, dat de besturen verklaarden zich aan de benoemingsverordening niet te zullen onderwerpen. Het was en is een conscientiequestie.

Martelaren trotseerden den dood, omdat zij weigerden ook maar enkele korrels wierook te branden voor de heidensche goden.

Onze besturen weigeren elke erkenning van de aangematigde opperzeggenschap over onze scholen. Een beetje erkenning betekent: erkenning. Het betekent: prijs geven van wat gij niet prijs moogt geven.

Bovendien betekent het: verzwakking van het gemeenschappelijk front.

Men herinnere zich de houding der kerken tegenover het collecteverbod. Zij hadden haar collectelijsten voor het komende kwartaal alleen maar in te zenden; dan golden zij reeds voor goed-gekeurd. Maar de kerken weigerden eenparig het hoofd in den strop te steken. Zij hielden vast aan haar vrijheid en zij behielden die tot heden.

OPGELET..... CENSUUR.

In toenemende mate wordt den laatsten tijd in Nederland de brievenpost ook gecensureerd door Deutsche instanties. Meer dan ooit geldt dus voor allen;

Denkt, aler gij schrijvend zijt;

En schrijvend, denkt dan nog.

Een woord aan de Nederlandsche Politie.

Op de capitulatie van ons leger is aan het binnenlandsche front een geestelijke strijd gevolgd, die de volledige nazificering van ons volksleven ten doel heeft.

Met een religieus fanatisme en een demonische tactiek wordt er daarbij naar gestreefd den Nederlandschen geest te vernietigen, het Nederlandsche geweten te doorboren, de Nederlandsche karakters te breken.

Wordt deze geestelijke strijd verloren, dan heeft ook een militaire overwinning op Duitschland, waarin we zeker gelooven, geen waarde; we zijn dan van het uiterlijke juk bevrijd, doch hebben in den diepsten grond het ons-zelf-zijn verloren.

Duizenden Nederlanders beseffen nog niet het ware karakter van dezen strijd. Tot hen behooren in de eerste plaats diegenen, die door hun zoogenaamde „meegaandheid” nog „zooveel goeds doen voor het volk.” We denken hierbij aan de nog aangebleven „goede” Secretarissen-Generaal, aan tal van burgemeesters, politie-autoriteiten, ambtenaren in rijks-, provincie- en gemeentedienst en aan al die duizenden andere Nederlanders, die door hun telkens weer toegeven en meegaan erger willen voorkomen.

Deze meegaandheid is — we herinneren hier aan de jongste radiorede van minister Gerbrandy — ontrouw aan de eigen wettige regeering.

Duitschland wil die meegaandheid wel. Zij past in het systeem der omtrekkende beweging. Zij voorkomt gemeenschappelijk verzet. Zij bevordert de geleidelijke omschakeling. Zonder eenige moeite kunt ge dat in de geschiedenis van de laatste twee jaren zelf constateeren.

* *

Thans willen we dit eens toepassen met betrekking tot onze Nederlandsche politie. Niet, omdat deze groep de eenige is waarvoor dit geldt. Maar wel omdat de houding van deze groep als geheel het dringend noodig maakt een scherp protest te doen hooren.

We stellen daarbij voorop dat we, ook waar we critiek oefenen, allerminst blind zijn voor het feit dat tal van enkelingen, ook in hun politiewerk hun vaderlandsche plichten op uitnemende wijze verstaan.

Desniettemin, het gaat met de Nederlandsche politie den verkeerden kant op. Scherper kunnen we dit niet zeggen.

Waar werd verzet geboden, toen zij opdracht kreeg onze Joodsche landgenooten te deporteren, toen derhalve van haar medewerking werd gevraagd in de uitroeiing van deze groep Nederlanders? In slaafsche gehoorzaamheid werd nagenoeg over de geheele linie deze instructie van de slavenjagers opgevolgd. Sindsdien zijn zij van kwaad tot erger vervallen. (Zie elders in ons blad).

Ja, we kennen uw tegenwerpingen: „Anders doen de Duitschers het op veel onbarmhartiger wijze”. En: „Tot elken prijs moeten wij op onzen post blijven, om bij de ommekeer oogenblikkelijk als één man te kunnen toeslaan”.

Welk een zelfbedrog! Rechtvaardigt dit handelingen tegen uw volk, tegen uw nationale eer, tegen uw geweten?

Rechtvaardigt dit een meedoen aan de zijde van onzen vijand in den radicalen strijd om leven en dood tegen ons volk?

Inderdaad, uw positie brengt met zich dat gij meer moet „slikken” dan ieder ander, ook met het oog op het „1813”, dat komt. Maar nooit mag dit gaan ten koste van uw trouw aan uw eigen wettige Overheid, uw roeping tegenover uw volk, uw plicht om uw geweten zuiver te houden.

* *

Het bovenstaande is wel een heel zwarte vlek op den naam van uw corps. Het is evenwel niet de eenige, helaas!

Waar bleef uw fierheid, uw roeping als Nederlandschen politiemann, toen men van u vorderde om met de collectebus van Winterhulp te loopen?

Toen men van u vorderde om Nederlanders, die in roepingsgetrouwheid weigerden in den Arbeidsdienst te gaan of in Duitschland te gaan werken, te arresteren?

Toen men van u vorderde om de besten van ons volk, die alles hebben ingezet voor de bevrijding van ons land, gevangen te nemen en uit te leveren aan onze vijanden en beulen?

In zeer vele gevallen, ja in de meeste, waren die fierheid en die roeping zoek.

Wij kunnen zoo doorgaan.

Thans zijt gij ingeschakeld in den zoogenaamden „Kameraadschapsbond”. Deze automatische inschakeling kunt gij niet ver-

ONZE ZANG IN DE KULTUURKAMER.

Toen voor eenigen tijd, bij verordening, alle zangverenigingen in den lande, bij de kultuurkamer werden aangesloten, ging hiermede in vervulling een van de beginselen van de nazi's, heel de kultuur van ons vaderland te brengen in den greep van een oppermachtigen, op heidensche beginselen gegrondvesten, staat.

Van meet af werd er gewaarschuwd daarin niet te treden en liever de verenigingen, die niet kunnen worden opgeheven, te laten leegstroomen. Een aantal verenigingen deed dit, en doorzag het listige spel van den vijand. Evenwel lang niet allen. Dit laatste lag, voor wat de christelijke zangverenigingen betrof, vooral aan de houding van het bestuur van den Koninklijken (sic!) Bond van Christelijke (sic!) Zangverenigingen, dat verplicht meende te zijn zich voorloopig onder het nazi-juk te bukken. Zoo kon geschieden dat we nu, zoo omstreeks Kerstmis, het schijnbaar onmogelijke zagen gebeuren, dat onze christelijke verenigingen bij de Kultuurkamer in de rij stonden om te vragen, of ze op den Kerstdag het lied in dienst mochten stellen van den geboren Heiland. Zuiver gezien was het dus zoo dat de Christenen zich tot de heidenen wendden met het verzoek: **Sta ons toe het loflied ter eere van onzen Koning te zingen in onze Kerk.**

Meestal werd dit „goedwillig” toegestaan, echter zoo dat hier en daar wijzigingen in de programma's werden gebracht. Van één der zangverenigingen is het bekend, dat ze de samenkomst wenschte te openen met het eerste vers van Zacharias' Lofzang.

Lof zij den God van Israël.

Den Heer, die aan Zijn erfvolk dacht, enz.

De toestemming werd inderdaad verleend, onder voorwaarde dat dit vers, dat herinnerde aan Christus' Koningschap over de Joden, van het programma werd geschrapt. En het bestuur van de betrokken vereniging meende dit te kunnen aanvaarden.

We vragen ons af, of het noodig is commentaar op dit gebeuren te geven. Het wordt meer dan tijd dat de oogen open gaan voor het onjuiste van het toetreden tot de Kultuurkamer van een vereniging, die den naam van Christus in haar banier schrijft. Welke gemeenschap heeft Christus met Belial?

Christelijke zangers, wat zullen we beter offeren dan ons lied, dat we zingen in een „vreemd land”? Treedt toch op in uw verenigingen en eischt losmaking uit de Kultuurkamer of gaat anders allen heen!

Kerkeraden en kerkvoogden, weigert toestemming te verleen voor het misbruiken van uw kerken door Vereenigingen, die de consequentie van hun Christen-zijn niet durven te dragen.

Heel ons leven wordt gebonden binnen den band van een heidensche staatsgedachte. Als Nederlanders moet ge het al weigeren: als Christenen moogt ge dezen toestand zeker niet langer gedoogen.

Voert het verzet door, ook in uw kunst en ontspanning.

DE WAARHEID OMTRENT PHILIPS.

De R.A.F. krijgt een tien.

Het is u immers bekend, wat de krant heeft geschreven over het bombardement van 6 December j.l. op de Philipsfabrieken te Eindhoven? Een terreuraanval op de burgerbevolking; juist op het moment, dat deze het St. Nicolaasfeest in den familiekring vierde: vele dooden onder de burgers; militaire doelen werden niet getroffen.

Ieder kan hier gerust zeggen: zooveel woorden, zooveel leugens. Hoe zijn de feiten?

Zondag 6 December, om 12.33 uur, dus op een dag, dat de fabrieken niet werken en op een uur, dat geen mensch zich onnoodig op straat bevindt, zijn 60 bommenwerpers van de R.A.F. boven Eindhoven verschenen. Zij kwamen uit het Zuid-Westen en doken zeer plotseling, vanuit het laag hangende wolkende, op de fabriekscapexen Strijp en Emmasingel neer. Zij deden een aanval in twee golven en wierpen tal van voltreffers op de fabrieken, met een prachtig resultaat. Helaas (hoe kan het ook anders) kwamen er ook eenige brisant- en fosforbommen tusschen de, om de gebouwen liggende huizen terecht. Speciaal in de fabrieken braken zeer zware branden uit, die den geheelen dag en de volgende nacht hebben gebrand.

De aanval heeft de Duitschers zoo volkomen verrast, dat het eerste sein van „Luchtgevaar”, dat aan het Luchtalarm vooraf moet gaan, niet eens werd gegeven. Het afweergeschut kwam eerst bij de tweede golf in werking, omdat de hoezen bij den eersten aanval nog op het geschut zaten. De bedieningsmanschappen van het geschut, dat zich op de gebouwen bevond, sprongen naar beneden en anderen werden door den luchtdruk van bovenaf naar beneden geslingerd.

Niemand behoeft ons te gelooven. Heel Nederland kan nu gaan zien het resultaat van dezen aanval. Het hoofdbouw, tevens dat van de administratie, ligt in puin. De kale muren spreken een duidelijke taal: zoo zal verwoest worden alles, wat voor den vijand werkt. De apparatenfabriek is zwaar beschadigd: er is 100.000 vierkante meter fabrieksruijme verwoest; alle andere fabrieken liepen meerdere of mindere schade op.

Heel Philips werkte van den eersten tot den laatsen man voor de weermacht. Het was één groot militair doel. Het ligt in puin.

De waarheid is dus wel een beetje anders dan het officieele krantenbericht meldde.

Helaas (maar elk Nederlander weet dat) zijn bij dezen aanval burgers getroffen. Gedood werden er 138, gewond pl.m. 150. Dat is erg, heel erg. Maar de waarheid is weer, dat gezien de omvang van den aanval dit getal zeer minnig is. Bedenkt slechts, wat er gebeurd zou zijn, als deze aanval op een werkdag was uitgevoerd. Dat had duizenden menschen het leven gekost.

Het St. Nicolaaspraatje is een dwaasheid. Wij vieten St. Nicolaas altijd den avond van 5 December en niet op den middag van 6 December. Maar dat kunnen de Duitschers niet weten. Die weten van de Nederlanders niets.

Heusch de feiten zijn niet te weerspreken: de R.A.F. verdient hier een tien.

U moet weten

..... dat er een ware veldslag tusschen Nederlandsche en Italiaansche arbeiders is geleverd op 24 December 1942 te Essen in Duitschland? Dit naar aanleiding van eer feestje voor en door de Nederlanders georganiseerd, hetwelk de Italianen trachtten te verstoren;

..... dat daarbij de Polen aan de zijde der Nederlanders meevochten en de weinige aanwezige Duitschers met kennelijk genoeg toezagen, hoe de Italianen klopt kregen;

..... dat aan Nederlandschen kant vielen 2 dooden en ongeveer 20 gewonden, terwijl de Italianen 5 dooden en 37 gewonden hadden te betreuen.

mag met de Duitschers niet samengewerkt worden. Dat bedoelen wij als wij zeggen dat de grond van het verzet in Nederland in vele opzichten niet deugt.

* *

De grond van ons verzet moet zijn onze trouw aan onze regeering en ons vaderland. Die trouw is een juridische verplichting. Maar trouw aan de regeering is niet slechts iets formeels. En trouw aan Koningin en Vaderland is maar niet iets romantisch. Onze regeering en ons vaderland, dat is de aanduiding van, daar ligt achter: De historische Nederlandsche staat, het historische Nederlandsche volk, een staat en een volk met een oorsprong, geworteld in geestelijken strijd en daarom een staat en volk met een geestelijke roeping.

Wat de Duitschers willen, en wat de Duitschers van ons willen, is met die roeping in strijd. Dat moet ons nopen tot verzet. Wij hebben een cultuur te verdedigen, die onder den adem van het evangelie is ontstaan. Wij hebben cultuurgooieren te verdedigen, die wij in het verleden in harden kamp, ons door onzen Christelijken plicht opgelegd, hebben verworven.

Wat de Duitschers willen, en wat de Duitschers ons willen opdringen, is echter het heidendom. Zoo ligt de antithese. En daarom is er alleen maar verzet, principieel verzet en totaal verzet mogelijk. Men kan en mag niet, om tactische redenen, een stukje heidendom slikken. Men kan en mag niet, om tactische redenen, de voorwaarden aanvaarden, die op den korteren of langeren duur, tot een infiltratie van het heidendom zullen leiden. Wij kunnen de tactiek niet het beginsel laten doorklinken. Tactisch mag men zijn, maar alleen op een principieel zuiveren grondslag.

Daarom is deze oorlog een geestelijke oorlog. Die geestelijke oorlog is in wezen een religiestrijd. Een strijd, die door de geloovige Christenen, Protestanten en Rooms-Katholieken hand in hand gestreden behoort te worden. Een strijd, die hier, wat het tactisch aspect betreft, verzet genoemd wordt, dus een defensief karakter draagt, doch die wat het principieel en strategisch aspect betreft, een offensief karakter bezit.

Wij mogen dit principieel-offensief karakter van onzen strijd nooit verloochenen. Dit is de strijd van de Christelijke Kerk, die niet meer in de catacomben terugkeert, maar op het slagveld blijft, tot zij eens definitief de overwinning behaalt. Het bewustzijn, die strijd in deze episode der wereldgeschiedenis mede te maken, doet ons allen onzen plicht verstaan.

OPROEP DER WETTIGE NEDERLANDSCHE REGERING, GERICHT TOT HET PERSONEEL IN OVERHEIDSDIENST, D.W.Z. PERSONEN IN DIENST VAN RIJK, PROVINCIE, GEMEENTE, WATERSCHAP EN PERSONEEL IN DIENST VAN SEMI-OFFICIEELE INSTELLINGEN EN BEDRIJVEN.

Het decreet van Dr. Seyss Inquart van 30 Januari j.l. poogt de zgn. „deelname des volks in het staatsbestuur“ tot stand te brengen door inschakeling van de N.S.B. bij de uitvoering van belangrijke bestuursmaatregelen. Aan deze zgn. deelname des volks in het staatsbestuur ontbreekt elke wettelijke grondslag. In beginsel ontbreekt dus ook elke wettelijke grondslag aan alle besluiten, die onder de nieuwe regeling tot stand zouden komen. De uitvoering van die maatregelen is feitelijk, juridisch en moreel in strijd met den ambtelijken plicht. De plicht van het personeel in overheidsdienst is, al die maatregelen op iedere manier en in alle omstandigheden, tegen te werken of ongedaan te maken. Dit geldt meer in het bijzonder voor al die maatregelen, welke ten doel hebben het Deutsche oorlogspotentieel te versterken, hetzij door het aantrekken van goederen, hetzij door het aantrekken van personen uit Nederland.

Indien het gaat om een versterking van het Deutsche oorlogspotentieel dienen niet alleen de uitvoeringsmaatregelen zelf te worden tegengewerkt en bemoeilijkt, maar ook al de voorbereidende maatregelen welke kennelijk ten doel hebben, de Deutsche oorlogsmachine met Nederlandsche goederen of Nederlandsche onderdanen te voeden.

Deze tegenwerking en bemoeilijking dienen zich uit te strekken tot alle maatregelen die den vijand kunnen steunen of het eigen volk schaden. De Regeering kan ontheffing van deze opdracht tot tegenwerking slechts verleenen, voor die maatregelen, welke de levensbelangen van het Nederlandsche volk zelf raken, zooals b.v. voedselvoorziening en hygiëne. Andere uitzonderingen worden niet toegestaan.

Geen Nederlander kan thans meer in twijfel verkeerden over zijn

plicht! Koningin, Regeering en Vaderland vragen, **neen eischen**, Uw vastberaden deelneming aan den strijd voor de bevrijding van ons grondgebied.

* *

Deze oproep is gericht tot het Overheidspersoneel in den meest ruimen zin van het woord.

Hij moge vragen onbeantwoord laten, en vragen oproepen, hij is in zijn opdracht en strekking volkomen duidelijk.

Secretarissen-Generaal van de Departementen van Algemeen Bestuur, Hoofdamtbanen van een van die Departementen, Directeuren van Overheidsinstellingen, Commissarissen der Koningin, Gedeputeerden, Burgemeesters, Wethouders, en voorts allen, wien dit aangaat, hebben, als zij gehoorzaam en getrouw willen zijn aan het hoogste wettige Nederlandsche gezag, den plicht tot weigering van iedere medewerking aan de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van alle maatregelen, welke ten doel hebben het Deutsche oorlogspotentieel te versterken, de Deutsche oorlogsmachine te voeden.

In wezen is dit niets nieuws. Het stond reeds vast op grond van de aanwijzingen, welke de Nederlandsche Regeering eenige jaren geleden aan de ambtenaren heeft gegeven.

Zal dit nu eindelijk door allen, die trouw wenschen te zijn aan het wettige Nederlandsche gezag, worden verstaan en in practijk gebracht?

Trouw moet blijken.

Het is daarvoor de hoogste tijd.

AMBTENAREN-SLAVENHALERS.

De radiorede van Minister Gerbrandy is nog nauwelijks verklonken, of wij moeten al weer wijzen op de meer dan ergerlijke wijze waarop Nederlandsche ambtenaren, de richtlijnen, daarin uitgestippeld, met voeten hebben getreden, door de Duitschers te helpen bij het oppakken op straat en het wegsleuren uit de huizen, van onze jongens boven de achttien.

Wij hopen nu al eenige jaren op beterschap bij onze ambtenaren, wij hameren er voortdurend op in talloze geschriften. Nog in dit nummer klinkt de roep om bekeering tot de Nederlandsche politie.

Inmiddels hebben politie en ambtenaren aan al hun halfheden en slapheden zulk een ergerlijk staal van plichtverzaking en ontrouw toegevoegd, dat wij ons afvragen wat er van hen nog te hopen valt.

Wat te denken van ambtenaren van het bevolkingsregister, die, gelijk te Amsterdam het geval was, nachten hebben doorgewerkt om de Duitschers de lijsten te kunnen verschaffen, om onze jongens van hun bedden te kunnen lichten?

Wat te denken van politieagenten, die, gelijk in verschillende steden het geval was, dit vuile werk hebben opgeknapt?

Wat te denken van een directeur eener middelbare school, die, toen de jongens voor het dreigend gevaar van de school wilden vluchten, de deuren sloot en de jongens in hun vlucht verhinderde?

De Nederlandsche bevolking was gewoon den arbeid van ambtenaren en politie te vertrouwen en te waardeeren. Welk een schok is aan dat vertrouwen toegebracht door deze daad, die over duizenden gezinnen het grootste leed heeft gebracht en de heele bevolking met ontzetting heeft vervuld.

De gewone uitvluchten zijn hier niet meer van eenig nut. Kan men dit soms nog doen „om erger te voorkomen“? Erger is niet denkbaar. De daden dezer lieden zijn, vooral na de rede van Minister Gerbrandy, misdaden.

U moet weten

.....dat het Hoofd van de Rijksinspectie der Bevolkingsregisters, de heer J. A. Lentz, dezer dagen ontslag uit zijn functie heeft verzocht. De kwestie van de registratie van arbeidskrachten zal hieraan wel niet vreemd zijn.

.....dat de heer Frederiks zijn voorbeeld nog niet heeft gevolgd.

GEHEIM BEWAREN.

Zeg nooit, wien gij iets toevertrouwt:
Die zaak blijve onder ons;
De minste druk toch perst alreeds
Het water uit de spons.